

SIA "Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs"

NACIONĀLAIS
ATTĪSTĪBAS
PLĀNS 2020

EIROPAS SAVIENĪBA
EIROPA INVESTĒ LAUKU APVIDOS
Eiropas Lauksaimniecības fonds
lauku attīstībai

Atskaite par dalību COPA – COGECA un EK darba grupā

Lauksaimniecības produktu kvalitāte un veicināšana

30.06. - 01.07. 2016. Briselē

Jautājumi saistībā ar Lauksaimniecības produkcijas kvalitāti

1. Darba grupas vadītāja vēlēšanas

Vēlēšanas – Darba grupā tiek izvirzītas divas kandidatūras vadītāja amatam: *Benvenuti* un *Kr. Jokums*

Ar balsu vairākumu ievēlēts *Kristiāns Jokums* kā vadītājs un kā vietnieks *Benvenuti*.

Savukārt EK darba grupā ir nepieciešams nominēt jaunu vadītāju. Lūgums izvirzīt jaunu kandidātu. Diskusijas par pareizāko kandidātu, kas pārstāvētu abas darba grupas – Veicināšana un Kvalitāte, Baltijas valstis vienojas par Jokuma atbalstīšanu.

2. Diskusijas par kvalitātes vienkāršošanu – Vīna sektors

Jauna platforma radīta no 13 valstīm, kas koordinēs ieviešanas dokumentus EK, marķēšanas noteikumus, izmaiņas kvalitātes dokumentos.

GI norāžu aizsardzība, kā to uzlabot, kā darīt pievilcīgu un vienkāršu to lietošanu.

Diskusijās tiek uzsvērts, ka EK ir gājusi soli atpakaļ, situācija ir tā pati vai pat sarežģītāka ar papildus prasībām.

K. Jokums Turpina vadīt darba grupu un izsaka virzienus, kuros strādāt. Pastiprināta uzmanība jāpievērš GI aizsardzībai un likumdošanas sakārtošanai.

3. Pārdomas kā veidot patiesu stāstu par ES Ģeogrāfiskās izcelsmes (Ģ I) norādēm

Iespējamie aptaujas jautājumi:

- Kas ir GI stiprās puses?
- Kā definēt ilgtermiņa stratēģiju?
- Vai esat apmierināti ar esošo aizsardzības līmeni?
- Kā to turpināt virzīt nākotnē?

Mums būtu jāvirza arī Produkts no manas saimniecības, tāpat kā nacionālās pārtikas kvalitātes shēmas. (LV viedoklis) Diskusijās uzsveru nepieciešamību strādāt pie Nacionālajām pārtikas kvalitātes shēmām, kur nepieciešams uzstādīt vadlīnijas kopējiem virzieniem, bet shēmu pamats tiek izstrādāts vietējā līmenī.

4. Copa-Cogeca aptauja par kvalitātes sertifikācijas shēmām

H. Valle - tika saņemtas 20 atbildes no dalībvalstīm, pielikums 1 ir apskats par 13 valstu kvalitātes shēmām. Kopējais slēdziens, ko mēs gribam – uzlikt ļoti augstus kritērijus un palielināt pārtikas atkritumus, vai tomēr atrast vidēji labāko risinājumu. Komentāri no dalībvalstīm:

Somija: ir viens marķējums – izcelsmes marķējums un tas nozīmē 100 % Somu kvalitāti un izcelsmi. Tai pat laikā no pārējām kvalitātes shēmām ir ļoti grūti pierādīt kāds ir labums no šīm kvalitātes shēmām, neredzam iespēju virzīt šos produktus kā ES produktus, bet vienīgi kā vietējais somu produkts.

*Saskaņā ar Latvijas Republikas Zemkopības ministrijas un SLA „Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs” 2016. gada 29. janvārī noslēgto līgumu Nr.2016/8, aktivitāte „Latvijas ekspertu darba koordinēšana pārstāvniecībai ES”
Atbalsta Zemkopības ministrija un Lauku atbalsta dienests.*

Attiecībā uz kvalitātes shēmām, ir skaidrs ka lielie veikalu tīkli prasa *Global Gap* un *BRC* standartu, kas notiks, ja mēs atbalstīsim pāri par 100 citām shēmām, kur būs pievienotā vērtība ražotājiem?.

5. Situācijas apkopojums par Regulas 1169/2011 ieviešanu

Paragrāfs 26.3 izcelsmes marķēšana. Ir izstrādāta jauna melnraksta versija. Ietvertas bildes, piktogrammas, ko var pievienot marķējumam. Ideja ir par pamatizejvielu, kas ir 75 %...tad to var marķēt ar izcelsmes valsti, no kuras nāk šie % pamatizejvielas, bet jābūt ne mazāk kā 75%. Nav vēl noteikti kritēriji, un par tiem runāsim rīt – dalībvalstīm ir jāsniedz komentāri par šo ierosinājumu.

Jautājumi saistībā ar Lauksaimniecības produkcijas veicināšanu

Dotajā brīdī tiek uzskatīts, ka veicināšanas sistēma strādā ļoti labi, jo atbildēts ir uz visiem jautājumiem helpdeskā, aptaujās norādīts, ka informācija ir noderīga, nav ierosinājumu uzlabojumiem.

Attiecībā par jauno programmu nepieciešams paturēt prātā elastību, pārliedot naudu pie jaunām tirgus svārstībām vai nomainoties prioritātēm.

Viedoklis LV: Priekšlikumi gada darba programmai 2017. gadam:

1) Papildināt 2017. gada darba programmas 1.aktivitāti (vienas valsts programmas iekšējā tirgū) ar ES Regulas Nr. 1144/2014 5.(4) panta d apakšpunktā minētajām kvalitātes shēmām (ar nacionālajām pārtikas kvalitātes shēmām). Pašreiz šajā aktivitātē ir ļauts veicināt tikai ES kvalitātes shēmas.

Pamatojums: Nacionālās kvalitātes shēmas, kas minētas ES Regulas Nr. 1144/2014 5.(4) panta d apakšpunktā, ir Savienības kvalitātes politikas neatņemama sastāvdaļa, un tās nav pretrunā, bet gan papildina ES mēroga kvalitātes shēmas, kas minētas ES Regulas Nr. 1144/2014 5. (4) panta a, b un c apakšpunktos. Tomēr tikai ES kvalitātes shēmas tika norādītas 2016. gada programmā kā prioritātes. 2017. gadā būtu vēlams visas Eiropas Savienībā īstenotās un ES Regulas Nr.1144/2014 5.(4) pantā pieminētās kvalitātes shēmas iekļaut vienuviet pie 1.aktivitātes.

2) pārdalīt iekšējā tirgus Vienas valsts programmām paredzēto budžetu, mainot proporciju starp 1. un 2. aktivitāti no 60/40 uz 40/60.

Pašreiz 1.aktivitātē ir atbalsts ES kvalitātes shēmām, 2.aktivitātē – atbalsts pārējiem produktiem

Ņemot vērā, ka ne katrā ES valstī ir pietiekami liels daudzums ES kvalitātes shēmām atbilstošu lauksaimniecības produktu, būtu svarīgi nodrošināt līdzsvaru budžeta sadalījumā starp šīm abām aktivitātēm. It īpaši gadījumā, ja zem 1.aktivitātes būs liegts veicināt nacionālās pārtikas kvalitātes shēmas produktus.

Pamatā diskusijas par Multi programmu un vienkāršo programmu attiecību un naudas sadalījumu. Prasība palielināt cūkgaļas un piena sektora atbalstu, lai gan Polija prasa arī dārzeņiem un augļiem. Tiek pacelta problēma par dubulto finansējumu, ko var saņemt un kas nav pilnībā novērsts.

Portugāle - atbildes no CHAFEA – tika piedāvātas trīs versijas un sausi nosaukti likumi, kur pāris dienās pašiem jāiziet cauri kaudzei likumu, lai izlobītu pareizo atbildi.

6. Informācija par iepirkumu un konkurences procedūrām

Jautājums par "implementing persons" kāda ir situācija dalībvalstīs (DV), jo nevienam nav īsti skaidrs, kas ir jāpārbauda un pēc kuriem noteikumiem jādarbojas šajos iepirkumos. Kāds ir tiesiskais pamats katrā dalībvalstī?

Somija – pārstāve no programmu daļas – vienkāršās programmas – Koreja

Problēmas ar noteikumu interpretāciju tieši no valdības puses, lai nebūtu viss jādara pa daļām, nepieciešama viena un tā pati persona vienas valsts konsultācijām un ieviešanai.

7. AWP (Ilgadējās darba programmas) 2017 programmas sagatavošana

Noteikts limits kopējam finansējumam, DV apspriešana līdz 22. jūnijam, 1. jūlijā darba grupas viedokļi un visu priekšlikumu apkopošana līdz septembrim.

Diezgan daudz jautājumi par sektoru – piens un cūkgaļa, kur marta sapulcē ir paredzēts pielikt 30 miljoni EUR.

8. TIRGUS attīstība un politika

Pētījums par iedzīvotāju novecošanos un tirgus iespējām 2050. gadam, tiek uzsvērts:

- Pirmais virziens ir Āfrikas valstis ar strauju augošu cilvēku skaitu, bet zemu ekonomiku, būtiskāki virzieni ir ASV – mūsu lielākais partneris un arī Ķīna, tāpat Šveice Krievija, Japāna;
- Būtisks ir Āzijas tirgus, arī jaunais līgums ar Vjetnamu (graudi, pasta, gaļa);
- Vidējie austrumi – milti, sviests, dārzeņi (arī Irāna, Arābu valstis);
- Dzīvū dzīvnieku tirgus un sviests – EUROMED tirgus, bet virzība Kanāda, Ķīna;
- Tirdzniecības sarunās prioritāri Kanāda, Mercosur.

Kapacitātes analīze. Piekļuve CETA datu bāzēm. Piekļuve ik mēnesi, ik gada apjomam tirdzniecībā, šobrīd Jaunzēlande, Meksika, Filipīnas kā nākošais attīstības solis.

Eiropas Komisijas darba grupa

Konsultācijas, ierosinājumi tika sniegti 2016. gada aprīlī. Makroekonomiskās analīzes tika liktas par pamatu - GDP izaugsme, iedzīvotāju pieaugums, importa izaugsme, kvalitātes novērtējums, FTA līgumu situācija.

Importa analīze ES situācija, pasaules analīze un iespējamais pārtikas pieprasījuma pieaugums pie iedzīvotāju pieauguma – pamatā Indijas reģions, Āfrika.

Tāpat EK nosauc kā prioritāros 2 produktus - piena produkcija un gaļa.

Piena produktu lielākais virziens Āzija, Ķīna, Āfrika. Āzija tiek nosaukta kā svarīgākais partneris.

Vienkāršās programmas – tiek nosaukti 10 reģioni – Āfrika; Ziemeļamerika; Dienvidu un Centrālamerika; Ķīna; Dienvidu un Austrumāzija; Austrumeiropa un Centrālāzija – cerība uz Embargo atcelšanu.

Pamatojums – tiek izcelti ilgtspējīgas lauksaimniecības elementi, klimata ietekme:

- Tikai iekšējais tirgus;
- Vienkāršās programmas – ES kvalitātes shēmas 60 % un 2. Darbība 40%;

- AWP ieviešana paredzēta rudenī.

Kaimiņvalstis – Šveice, Norvēģija arī tiek nosaukti kā pamata virzieni, kā arī nerunājam par Armēniju, Gruziju atsevišķi, bet kā reģionu.

Par ierosinājumu mainīt sadalījumu kvalitātes shēmām – palielam pie tā paša sadalījuma kā pagājušajā gadā, jo kvalitāte ir gan vienkāršajās, gan multi programmās.

Nacionālās kvalitātes shēmas ir ieliekamas kā pārējo programmu sastāvdaļas un atbalstāmas.

Jautājums par atbalstu ne pārtikas produktiem. (Ziedi) – Atbilde, ka ziedi varēs tikt iekļauti šajās programmās un pamatā ir jābūt iekļautiem visiem l/s produktiem.

Temats 2. Par Bioloģiskiem produktiem – arī jauna pieeja, tiks atbalstīti atsevišķā sadaļā.

Ilgspēja un produktu izsekojamība. Vides ietekme – pilnīgi jauns temats, kas iekļauts AWP, vienkāršās programmās.

9. 2016. gada aicinājums pieteikties atbalsta programmām - CHAFEA prezentācija

Kopsavilkums par esošo programmu iesniegšanas labajām un sliktajām iezīmēm, ko vajadzētu uzlabot un kas jāņem vērā nākamajam gadam. Vajadzīgi konkrēti labie piemēri, uzlabot vadlīnijas.

67% no respondentiem ir kontaktējušies ar CHAFEA epastos vai telefoniski, atbilžu ātrums ir labs vai ļoti labs – pēc novērtējuma, tie bija ļoti noderīgi. Nepieciešams publicēt vadlīniju dokumentus pāris mēnešus pirms pieteikšanās sākuma.

Saņemtie 199 pieteikumi par 300% vairāk kā budžetā nauda un multi programmās 27 gab apmēram par 800% vairāk kā pietiek nauda. No LV ir saņemti 3 iesniegumi.

10. Prezentācija un viedokļu apmaiņa par provizoriskiem secinājumiem iespējamai kvalitātes politikas vienkāršošanai nākotnē

Skaidrojums par Vīnu un spirtu politikas vienkāršošanu, logo, marķējuma un kvalitātes regulu apvienošana.

Vīniem strādājam pie ieviešanas un deleģētiem aktiem. Pēdējā tikšanās 28. aprīlī ekspertu grupa. Dalībvalstīm ir ieteikums pievērst uzmanību uz minor izmaiņām produktu specifikācijās, kas jāapstiprina DV uz vietas. Tiek vienkāršotas procedūras iebildumiem, izskatīšanai u.tml. Pārejas marķēšana – ja vien bija iesūtīts pieteikums par reģistrēšanu, tad īpašnieks var uzskatīt, ka tā jau ir aizsargāta preču zīme. Tas sagādāja problēmas, un tādēļ ir jaunā sistēma, kur tiek likti vietējie simboli marķējumā.

11. Augsta līmeņa misijas

Piedalījušies 42 dalībnieki no 14 DV.

Kolumbija 7-12. febr. Tikšanās ar prezidentu.

Meksika - augsta līmeņa vadības tikšanās, semināri, tikšanās B2B ar iepircējiem. 90% bija apmierināti ar vizīti un daudzi ir uzsākuši biznesu.

Ķīna, Japāna tirdzniecības līgumi sarunas par GLS.

2-9. novembris Vjetnama

2-4. novembris Singapūra

5-7. novembris Indonēzija – uzsvars uz HALAL produktiem,

Reģistrācija CHAFEA.

Ja ir vēlme piedalīties var braukt 45 uzņēmumi no valsts, tad ir jāpiesakās pie EK darba grupā vai ministriem. Uz Singapūru var braukt arī pa vienam, bez Komisionāra, ir izvēlēta SIAL Džakarta

izstāde, lai piedalītos vizītē kopā ar izstādi. Plānotas būs arī vizītes uz Nairobi un Kanādu, kā arī uz Gulfa reģionu... Irāna arī ir nākotnes plānos.

12. Vadlīnijas par konkursu procedūru

Tiek prezentētas vadlīnijas un to struktūra. Pamatā tas attiecas uz Konkurences padomi DV. Likumdošanas bāze – konteksts – pamata akti, deleģētie akti, un ieviešanas regulas.

Grantu līgumi – 10. Nodaļa ieviešana un 9. Nodaļa iepirkumi precēm, darbiem un pakalpojumiem.

DV ir jārada situācija konkurences procedūrām, pamatojoties uz ne publiskām organizācijām, ņemot vērā, ka procedūras ir balstītas uz ekonomisko svarīgumu. Tajās ir jāietver zema līmeņa iepirkumu līgumi (sarunu procedūras bez publiskā iepirkuma izsludināšanas, kur tiek atlasīti vismaz trīs piedāvājumi) un esošās likumdošanas līgumi

13. Vispārējs atspoguļojums par kvalitāti, kā līdzekli, lai diferencētu un diversificētu pārtikas tirgus

Sarunas par kvalitāti, tika pacelti jautājumi, kāpēc nepieciešams virzīt kvalitātes terminu, kas ir galvenie mērķi un vai izcelsme ir savienojama arī ar kvalitāti. Tāpat tika apskatīts, ka Bioloģiski marķētā produkcija no trešajām valstīm nebūt nav tā pati, ko mēs saprotam ES. Tādēļ nepieciešami jauni uzstādījumi par produktu novērtēšanu un izcelsmes un kvalitātes savienošanu.

Sarunās tika pacelti arī jautājumi par kvalitāti no tirdzniecības tīklu puses – ja paceļam latīņu arvien augstāk un augstāk, tad pārtikas atkritumi arī ir arvien vairāk un vairāk, kā to visu menedžēt. Jāsaprot izvirzītie mērķi un arī līdzekļi B2B sektorā un kā varam novadīt precī līdz gala patērētājam.

14. Regula 1169/2007 par izcelsmes norādīšanu sastāvdaļām

Ieviešanas regula 1169/2011 par informācijas norādīšanu patērētājiem:

a) Situācija un diskusijas par brīvprātīgo pārtikas produktu marķēšanu (Art. 26.3)

Līdz šī gada beigām tiks apkopoti visi priekšlikumi un ieviešanas akti tiks veidoti pēc visu tirgus dalībnieku saskaņošanas. Izcelsme ir jānorāda, jo regula nosaka, ka patērētājam ir tiesības zināt, kuras valsts produktu lieto. 26.3 punkts nosaka, kā ir jānorāda informācija, bet faktiski tas ir ļoti sarežģīts jautājums.

Pašreizējais stāvoklis diskusijās par Eiropas Komisijas priekšlikumu par oficiālo kontroli, un saiti uz kvalitātes sertifikācijas shēmām attiecībā uz lauksaimniecības un pārtikas produktiem DG Sante

882/2004 regulas ierosinājumi:

2017. gada martā stāsies spēkā pielietošana, bet regula spēkā no decembra 2016.

Visas pārtikas ķēdes ir ietvertas. Arī shēmas PDO, PGI TSG sektors paragrāfā 1(2) Horizontālā likumdošana nod. 3-7; 25-32; un 85-90 – oficiālā sertifikācija

Punkts 23a iespēja oficiālās kontroles pēc sektoriem 1151/2012 grozījumi no regulas (62 pants.)

Jautājums vai ir iespējams kombinēt ar eksistējošām sertifikācijas shēmām. Ja vien ir likumdošana par sertifikāciju, tad var pievienot, bet nav skaidras atbildes....piem kontroles procedūras, analīzes un tml.

Edīte Strazdiņa

Paraksts